

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Archdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

De Controversijs Polemicis, & Scholasticis, etiam modernis

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Controversia 9. De Merito bonorum operum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40853

414 Pars 2. Cont. 9. De Merito bonorum operum.
Sotus, Esparsa, alique communiter; Contra
Scotum, Gabrielem, Occamum, aliosque No-
minales, qui censent gratiam repugnare pecca-
to non ex natura rei, sed ex sola Dei institutio-
ne: & contra Suarez qui statuit repugnantiam
tantum naturalem, quales est inter calorem &
frigus, non verò absolutam.

Probatur autem assertio ex verbis Tridentini
Sess. 6. cap. 7. Iustificationis unica causa formalis
est iustitia Dei, non quâ ipse justus est, sed qua
nos justos facit. Si est causa unica, hoc ipso est
causa adæquata justificationis, ergo impossi-
bile est animam cui gratia unica est non esse ju-
stam, quia causæ formali necessariò respondet
effectus formalis, iusta autem non esset, aut Deo
grata, si illi cum gratia simul inesset peccatum.
Neque refert quod gratia & peccatum non op-
ponantur ut forma & ejus privatio, aut ut duo
actus formaliter contrarij, quia repugnant sal-
tem ut duo actus oppositi consecutivè; si enim
simul existerent, rectè sequeretur in Deo dari
actus impossibiles, amorem scilicet & odium
respectu ejusdem personæ, cui simul inesset gra-
tia & peccatum.

CONTROVERSIA NONA

De Merito bonorum operum.

Meritum in concreto dicitur, opus bonum,
in obsequium alterius factum, ex se ido-
neum ad aliquid obtinendum per modum præ-
mij. Differt ab *Impetratione*, quod hæc moveat
ad aliquid obtinendum per modum petitionis:
& à *Satisfactione* quod hæc sit quædam redditio
æqui-

æquivalens injuriæ. Dividitur meritum in Condignum, quod habet æqualitatem cum præmio, & ex justitia debetur, accedente saltem alterius promissione: & in meritum Congruum, cui deest dicta æqualitas cum præmio, neque debetur illi ex justitia, sed ex præmiantis liberalitate. Ut conditiones ad meritum requisitæ ex parte operantis, operis, ac præmiantis magis elucidentur.

Dico primò, Ad meritum de condigno ex parte operantis requiritur, primò, status viæ: testantur enim Scripturæ & Patres neminem posse mereri post hujus vitæ decursam: ita loquitur S. Hieron. in 1. ad Cor. cap. 6. Tempus sementis est præsens vita, cum transierit, operandi tempus aufertur. Secundò, necessarius est status gratiæ: uti colligitur ex Ioan. cap. 15. Sicut palmes non potest ferre fructum nisi manserit in vite, ita nec vos nisi in me manseritis, scilicet per fidem & charitatem. Et hinc est quod in Scripturis passim ut ad Colos. 3. vita æterna dicitur retributio hæreditatis; quia ejus meritum præsupponit ius & dignitatem filij per statum gratiæ, sine quo deest operi debitus valor ad hæreditatem obtinendam. Unde damnata est Baij hæc prop. 12. Pelagij sententia est, opus bonum citra gratiam adoptionis factum, non est regni cælestis meritorium.

Dico Secundò, Ex parte operis, requiritur ut sit actus liber, non tantum à coactione, sed etiam à necessitate. Damnata est enim propositio Jansenij huic opposita, quæ superius refutata est. Secundò, ut sit supernaturalis, etiam in substantia, quod docet Suarez alique communius, contra Vasquez, Sorum, Valentiam. Quia meritum debet esse ejusdem ordinis cum præmio,

merito, cum illud tanquam semen præmium in se virtute contineat. Atqui merces vitæ æternæ consistens in clara Dei visione debet esse in substantia supernaturalis: ergo idem dicendum est de merito operis condigni ex quo merces illa procedit.

Quæres; An ut actus sit meritorius debeat esse à charitate elicitus aut imperatus, sic ut non sufficiat motivum alterius virtutis inferioris?

Respondeo negativè; contra Theologos quosdam recentiores. Quia Scriptura sæpius aliis actibus, quàm charitatis aut ab ea elicitis, vitam æternam promittit, ut operibus misericordiæ Matthæi 5. *Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Et de obedientia in observatione mandatorum dicitur Matthæi 19. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata:* horum autem mandatorum multa pertinent ad justitiam & alias virtutes à charitate distinctas. Id denique evincit ratio: quia omnis actus virtutis infusæ, verbi causâ, fidei, spei, aut timoris Domini, abstrahendo à charitate, est per se supernaturalis, laude ac præmio dignus, & in justo meritum filij, sive hæredis regni cælestis: ergo nihil illi actui deest quo minus sit præmio vitæ æternæ proportionatus.

Neque his repugnant verba Apostoli 1. ad Cor. 10. *Omnia in gloriam Dei facite:* non enim continent præceptum, sed tantum consilium, quo hortatur ad id quod est perfectius: vel certè indicat quodlibet opus ex motivo virtutis profectum, ad Dei gloriam conferre. Neque refragatur S. Augustinus in Enchiridio cap. 117. *Regnat carnalis cupiditas ubi non est charitas:* accipit enim hic & alibi frequenter charitatem latè prout complectitur omnem virtutem infusam, quâ

quæ exercentur opera Deo accepta, quæ carnalem cupiditatem excludunt. Sæpe etiam Scripturæ, ac Patres, dum aiunt opera nostra nihil prodesse ad vitam æternam sine charitate; vel agunt de charitate habituali conjuncta cum statu gratiæ; vel certè negant ea ad meritum valere quandiu versamur in odio proximi, aut alia dispositione charitati positivè contraria.

Dico tertio: Ex parte præmiantis, requiritur divina promissio, ut opera justorum in actu secundo sint condignè meritoria vitæ æternæ, non verò ut ex parte sua sint isti præmio proportionata.

Prima pars probatur ex Tridentino *Sess. 6. cap. 16.* afferente vitam æternam esse proponendam justis tanquam mercedem, ex Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis reddendam. Promissionem quoque divinam ad meritum mercedis à Deo retribuendæ requirit S. Augustinus in *Psal. 83.* Debitorem, ait, ipse se fecit, non accipiendo, sed promittendo. Hanc veritatem ratio confirmat: quia meritum condignum debet in actu secundo præmiantem ad mercedem reddendam obligare. Atqui nulla ratione potest homo suis operibus Deum obligare, nisi illis ultro præmium addixerit: quia aliunde competit Deo legitima potestas quodlibet obsequium absque mercede ab homine deprecandi, ratione scilicet suæ excellentiæ, & supremi in creaturas Dominij. Et hinc defectu divinæ promissionis contingit bonis actibus animarum in Purgatorio nullum præmium respondere.

Patet secunda pars assertionis: Quia nisi ad meritum condignum independentem à divina promissione requireretur aliqua proportio operum ex parte sua, prout ab homine justo, & à

divina gratia proveniunt, sequeretur contritionem peccatoris etiam de condigno mereri gratiam justificationis, cum hanc peccatori contrito Dominus addiderit, quam tamen non nisi ut meritum congruum obtinet.

Ex his colligitur, suppositâ promissione, Deum per meritum condignum obligari ex justitia latè dicta reddere vitam æternam homini in gratia decedenti. Quia etsi opera creaturæ, cum sint aliunde debita, non possint ex stricta justitia Deum ad mercedem obligare: tamen ex propria veracitate ac fidelitate adstringitur ut dictis facta conformet, quæ sunt virtutes justitiæ annexæ, quibus Deus ad præstandum promissam mercedem potius sibi, quam creaturæ obligatur.

Dico quartò: Ad meritum etiam congruum requiritur ut sit actus liber, honestus, in statu viæ, ac supernaturalis saltem in ordine ad præmium supernaturale. Quorum ratio patet ex dictis de merito condigno. Non est necessaria ad meritum congruum divina promissio, quia sufficit actum habere bonitatem aliquam proportionatam, cujus intuitu possit Deus beneficium aliquod homini conferre, non ex justitia aut fidelitate, sed ex quadam decentia munificentie divinæ. Hinc solum illud meritum de congruo habet infallibilem connexionem cum retributione mercedis, cui de facto adjuncta est divina promissio. Denique ad meritum congruum non exigitur status gratiæ; contritio enim peccatoris meretur de congruo gratiam justificationis.

Dico quinto: Sola opera justorum merentur de condigno vitam æternam, & per consequens augmentum gratiæ habitualis.

Quia Tridentinum vitæ æternæ præmium attribuit

tribuit tantum meritis iustorum *Sess. 6. can. 32.*
Si quis dixerit iustificatum bonis operibus, non
verè mereri augmentum gratiæ, anathema fit :
& idem asserit de vita æterna, quæ respondet
gratiæ habituali. De homine verò nondum ju-
sto docet *Sess. 6. cap. 8.* ideo nos gratis iustifica-
ri, quia nihil eorum quæ iustificationem præce-
dunt, sive fides, sive opera, ipsam iustificationis
gratiam promeretur. Quod ulterius quoad me-
rita iustorum comprobari potest ex eo, quod
bonis iustorum operibus nulla desit ex condi-
tionibus supra requisitis ad rationem meriti con-
digni respectu augmenti gratiæ, & gloriæ illi
annexæ.

Ex his ulterius adverte primò, Neminem sibi
posse mereri, ne quidem de congruo, primam
gratiam actualem : quia ipsa gratia est princi-
pium meriti, sine qua nihil potest fieri quod ad
vitam æternam conducatur.

Secundò, Neminem posse mereri primam gra-
tiam habitualem de condigno : quia ipse status
gratiæ est principium dignificativum, quod
prærequiritur ut meritum sit condignum gratiæ
obtinendæ. Eam tamen potest homo extra sta-
tum gratiæ mereri de congruo, uti patet in con-
ditione peccatoris.

Tertiò, non potest homo etiam iustus merito
sive condigno sive congruo infallibiliter obti-
nere sibi, aut alteri donum perseverantiæ, aut
reparationem post lapsum, aut aliquam gratiam
actualem, aut aliud beneficium à gratia Sancti-
ficante, & gloria distinctum. Quia de illis, per
merita nostra certo obtinendis, nulla extat Dei
promissio aut revelatio, imo potius Scripturæ ad
Philip. 2. *monent ut cum metu & tremore salutem ope-*
remur, ne scilicet à iustitia aut perseverantia ex-
cidamus.

420 *Pars 2. Cont. 10. De Ecclesia, Pontifice, Conc.*
eidamus. Potest tamen homo illa impetrare me-
rito congruo non habente infallibilem con-
nexionem cum isto premio. Admittit enim S.
Thomas. 1. 2. *Quaest. 114. art 9.* illa posse fer-
uenti oratione à Deo obtineri. Et S. Augusti-
nus lib. de dono perseverantiae *cap. 6.* docet ho-
minem posse hoc donum suppliciter emereri.
Quando vero ibidem *cap. 13.* asserit, & incho-
andi, & usque ad finem perseverandi gratiam
Dei non secundum merita nostra dari, solum
excludit meritum condignum, vel quod ex solis
naturæ viribus procedit.

CONTROVERSIA DECIMA.

De Ecclesia, Pontifice, Concilio.

AD hunc locum revocanda sunt quæ supe-
rius in fine part. 1. p. 61. Controversiis po-
lemicis adjunximus, de Ecclesiæ potestate, & in-
fallibilitate: De autoritate Romani Pontificis,
& quomodo ea sit supra Concilia generalia, &
sine his possit absque erroris periculo definire
controversias fidei, & morum, & facti quæstio-
nes, declarare etiam verum sensum Scripturæ
sacræ; judicare de sensu libri Catholico, aut hæ-
retico. De reliqua denique potestate Pontifi-
cum, & Conciliorum varias horum temporum
quæstiones in particulari decidimus, ex quibus,
in controversiis quæ horum in Ecclesia autori-
tatem concernunt doctrina sana, à damnatis er-
roribus facile discernitur. Hac autem autori-
tate stabilitâ, facilis fit progressus ad brevem
certamque sequentium Dogmatum in reliqua
Theologia decisionem. De singulis brevi me-
thodo